

Yerel Halkın Kırsal Turizm Algısının Tespit Edilmesi (Determining the Local Community's Perception of Rural Tourism)

*Aylin VARIŞLI KARGIN¹ , Güray KARACIL²

¹Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu, Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü
E-Posta: aylinvarisli@mku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6817-714X

²Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu, Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü
E-Posta: guray.karacil@mku.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8691-0395

Anahtar Kelimeler

Kırsal Turizm,
Yerel Halk Algısı,
Sürdürülebilir Turizm,
Milas

Jel Sınıflama Kodu

Q86, R58, D71

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Keywords

Rural Tourism,
Local Community Perception,
Sustainable Tourism,
Milas

Jel Classification Code(s)

Q56, R58, D71

Article Type

Research Article

Öz

Bu çalışmanın temel amacı, yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını belirlemek ve kırsal turizmin yerel topluluklar açısından nasıl değerlendirildiğini ortaya koymaktır. Araştırma, Türkiye'nin önemli turizm destinasyonlarından biri olan Muğla ilinin Milas ilçesinde yaşayan yerel halk üzerinde gerçekleştirilmiştir. Milas, sahip olduğu doğal ve tarihi kaynakları, kırsal yaşam kültürü, geleneksel üretim biçimleri ve gastronomik değerleri ile kırsal turizm açısından önemli bir potansiyele sahip bir destinasyondur. Bu bağlamda çalışma, yerel halkın kırsal turizme ilişkin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel algılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiş ve veri toplama aracı olarak yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Anket formu iki temel bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer alırken, ikinci bölümde kırsal turizme yönelik algıları ölçmeye yönelik ifadeler bulunmaktadır. Araştırma bulguları, Milas ilçesinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme genel olarak olumlu bir yaklaşım sergilediğini göstermektedir. Özellikle kırsal turizmin yerel ekonomi üzerinde yaratabileceği istihdam olanakları, gelir artışı ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlama potansiyeli yerel halk tarafından önemli avantajlar olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte kırsal turizmin çevresel sürdürülebilirlik, kültürel değerlerin korunması ve yerel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri konusunda da farkındalık olduğu görülmektedir. Yerel halkın kırsal turizm faaliyetlerine destek vermeye istekli olduğu ve bu faaliyetlerin bölgesel kalkınma açısından önemli bir araç olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak çalışma, kırsal turizm gelişiminde yerel halkın desteğinin kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Milas ilçesinde kırsal turizm planlaması yapılırken yerel halkın görüşlerinin dikkate alınması, sürdürülebilir turizm politikalarının geliştirilmesi ve yerel toplulukların turizm faaliyetlerine aktif katılımının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu tür yaklaşımlar, kırsal turizmin sürdürülebilir bir şekilde gelişmesine ve yerel kalkınmaya daha güçlü katkılar sağlamasına yardımcı olacaktır.

Abstract

The main aim of this study is to determine the perceptions of local residents toward rural tourism and to reveal how rural tourism is evaluated from the perspective of local communities. The research was conducted on local residents living in the Milas district of Muğla province, which is one of the important tourism destinations in Türkiye. Milas is a destination with significant potential for rural tourism due to its natural and historical resources, rural lifestyle culture, traditional production forms, and gastronomic values. In this context, the study aims to evaluate the economic, socio-cultural, and environmental perceptions of local residents regarding rural tourism. In the research, a quantitative research method was adopted and a structured questionnaire form was used as the data collection tool. The questionnaire consists of two main sections. In the first section, there are questions aimed at determining the demographic characteristics of the participants, while in the second section, there are statements intended to measure perceptions toward rural tourism. The findings of the research show that the local residents living in the Milas district generally have a positive attitude toward rural tourism. In particular, the employment opportunities, income increase, and the potential contribution to regional development that rural tourism may create on the local economy are considered important advantages by the local residents. In addition, it is observed that there is awareness regarding the effects of rural tourism on environmental sustainability, preservation of cultural values, and local quality of life. It has been concluded that local residents are willing to support rural tourism activities and that these activities are seen as an important tool for regional development. As a result, the study reveals that the support of local residents plays a critical role in the development of rural tourism. In this context, it is of great importance to consider the opinions of local residents while planning rural tourism in the Milas district, to develop sustainable tourism policies, and to ensure the active participation of local communities in tourism activities. Such approaches will help rural tourism to develop in a sustainable manner and to provide stronger contributions to local development.

Varişli Kargın, A., ve Karacıl, G. (2026). Yerel halkın turizm algısının tespit edilmesi. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 10(1), 73-88. <http://doi.org/10.30625/ijctr.1943553>

Makale Gönderim Tarihi: 03/05/2026

Makale Kabul Tarihi: 26/06/2026

*Sorumlu Yazar

GİRİŞ

Çevresel bozulma, aşırı turizm ve kültürel kimliklerin yozlaşması gibi sorunlar karşısında turistlerin giderek daha küçük ölçekli ve yerel topluluklara odaklanan turizm türlerine yöneldiği görülmektedir (Kervankıran, 2014). Bu eğilim, kalabalık destinasyonlar yerine daha sakin destinasyonlara olan talebi artırmakta ve kitlesel turizmin yarattığı tekdüzelik yerine daha az kalabalık ve özgün deneyimler sunan destinasyonlara doğru bilinçli bir yönelimi beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda kırsal turizm önemli bir alternatif olarak ortaya çıkmakta; yalnızca bir tatil biçimi olmanın ötesinde, yerel halkın ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğini destekleyen bir kalkınma aracı olarak değerlendirilmektedir (Ak, Zengin ve Türkseven, 2023; Varolüneş vd., 2022). Turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir bir şekilde gelişebilmesi, destinasyonun sahip olduğu doğal ve kültürel kaynakların yanı sıra, bu faaliyetlerden doğrudan etkilenen yerel halkın algılarına da bağlıdır (Güneş, Alagöz ve Uslu, 2020). Yerel halkın turizme yönelik bakış açısı, turizm faaliyetlerinin kabul görmesi ve süreklilik kazanması açısından belirleyici bir unsur olarak kabul edilmektedir (Güneş ve Alagöz, 2018; Gürsoy vd., 2022).

Türkiye'de turizm uzun yıllar kıyı turizmi odaklı gelişmiş olup, bu durum kırsal alanlardaki doğal ve kültürel zenginliklerin turizm açısından yeterince değerlendirilmemesine yol açmıştır (Göktaş Kulualp ve Sarı, 2019; Tuncer ve Çavuş, 2017). Son yıllarda ise turistlerin daha sakin, doğal ve otantik deneyimlere yönelmesiyle birlikte kırsal turizm giderek önem kazanmaya başlamıştır (Akyürek, Özdemir ve Çeken, 2018; Ünal ve Yücel, 2018). Kitle turizminin yol açtığı çevresel ve sosyal sorunlara alternatif bir yaklaşım olarak değerlendirilen kırsal turizm; doğa sporları, yerel ürünlerin pazarlanması, el sanatları, geleneksel üretim biçimleri ve kültürel etkileşim yoluyla ekonomik çeşitliliği desteklemekte ve yerel halkın turizm sürecine aktif katılımını teşvik etmektedir (Azadalyev ve Ayazlar, 2025). Sonuç olarak turizm faaliyetlerinin başarılı ve sürdürülebilir bir şekilde yürütülebilmesi, yalnızca fiziki turizm kaynaklarının varlığına değil, aynı zamanda yerel halkın bu süreci nasıl algıladığına ve ne ölçüde desteklediğine de bağlıdır (Güneş ve Alagöz, 2018; Gürsoy vd., 2022).

Muğla ili, Türkiye'de turizm faaliyetlerinin en yoğun yaşandığı bölgelerden biri olup, bu faaliyetler genellikle Bodrum, Marmaris ve Fethiye gibi kıyı destinasyonlarında yoğunlaşmaktadır. Muğla ilinin kırsal destinasyonlarında yapılan çalışmalar, turizm faaliyetlerinin bölge ekonomisine katkı sağlama potansiyelinin yüksek olduğunu ortaya koymakta; ancak bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde devam edebilmesi için yerel halkın turizm sürecine aktif katılımının büyük önem taşıdığını göstermektedir (Azadalyev ve Ayazlar, 2025; Çelik Ilal ve Saltık, 2024). Bununla birlikte Milas ilçesi özelinde yürütülen araştırmaların sınırlı kaldığı görülmekte olup, bu alanda kırsal turizmle ilgili çalışmalar Tuncer ve Bakırcı (2021) ile Ayazlar (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Söz konusu çalışmalar, Milas ilçesinin sahip olduğu tarihsel yapı, geleneksel yaşam kültürü ve kırsal yerleşim alanlarıyla alternatif turizm türleri açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koymaktadır. İlçedeki geleneksel köyler, zeytincilik kültürü ve yerel üretim biçimleri kırsal turizmin gelişimi için uygun bir zemin oluşturmaktadır. Nitekim Milas, Türkiye'nin önemli zeytin ve zeytinyağı üretim merkezlerinden biri olarak bilinmekte (Acar, 2021) ve bu özelliği agroturizm ile gastronomi turizmi açısından bölgeye özgü bir değer sunmaktadır. Özellikle Çomakdağ köyü gibi geleneksel mimari dokusunu koruyabilen yerleşimlerde yerel halkın turizme yönelik tutumu hem ziyaretçi deneyimini hem de kültürel değerlerin korunmasını doğrudan etkileyen kritik bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Ayazlar, 2017).

Literatür incelendiğinde, kırsal turizmin yerel halk üzerindeki etkilerini ekonomik, sosyokültürel ve çevresel boyutlarıyla ele alan çok sayıda çalışma bulunduğu görülmektedir (Akkaşoğlu vd., 2019; Ayazlar, 2017; Yılmaz ve Merkez, 2022; Ramseok-Munhurrin ve Naidoo, 2011). Ancak Muğla ilinde, özellikle Milas ilçesinde kıyı turizmi dışındaki kırsal destinasyonlarda yerel halkın turizme yönelik algılarını bu üç boyutu bütüncül bir yaklaşımla değerlendiren araştırmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Güçlü bir kırsal mirasa sahip olan Milas ilçesi, gelişmekte olan turizm faaliyetleri ile bu mirası bütünleştirme potansiyeline sahip önemli bir destinasyon olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Milas ilçesinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını ekonomik, sosyokültürel ve çevresel boyutlar çerçevesinde incelemek ve bu algıların turizmin sürdürülebilir gelişimi açısından nasıl bir rol oynadığını ortaya koymaktır. Araştırmadan elde edilecek bulguların, bölgedeki turizm faaliyetlerinin planlanmasında yerel halkın beklenti ve tutumlarının dikkate alınmasına katkı sağlaması ve sürdürülebilir turizm politikalarının geliştirilmesine yol gösterici olması beklenmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Yerel Halk ve Kırsal Turizm Algısı

Kırsal turizm kavramı, farklı disiplinlerin ve politika çevrelerinin katkısıyla sürekli yeniden biçimlenmektedir. Bununla birlikte alanyazında çoğunlukla, kırsal turizmi doğal çevre, tarımsal üretim pratikleri ve yerel kültürel birikim üzerine kurulu ve kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlayan çok boyutlu bir faaliyet alanı olarak tanımlanmaktadır (Liu, Chiang ve Ko, 2023; Varolüneş vd., 2022). Bu tanımlamaların ardında yatan temel güçlük, kırsal turizmin agroturizm, çiftlik turizmi ve ekoturizm gibi alt biçimlerle taşıdığı kavramsal sınır belirsizlikleridir (Knežević, Vujko ve Borovčanin, 2025; Wijijayanti vd., 2023). Başka bir deyişle kırsal turizm, turist dışarıdan

getirdiği bir deneyim değil, yerel topluluğun yaşıyan dokusuyla birleşen bir ürün olma durumudur. Bu yönüyle kitle turizminin yarattığı çevresel baskıya ve sosyokültürel aşınmaya karşı geliştirilmiş alternatif bir model olarak bugün sürdürülebilir turizm yaklaşımlarının ayrılmaz bir bileşeni haline gelmiştir (Sert, 2024).

Kırsal turizmin bir kalkınma aracına dönüşmesi, kendiliğinden gelişmiş bir süreç değildir. Tarım sektöründeki yapısal dönüşümler, kırsal alanlarda gelir kaynaklarının daralması ve genç nüfusun kente yönelişiyle derinleşen bölgesel eşitsizlikler, pek çok ülkede kırsal turizmi neredeyse kaçınılmaz bir geçim çeşitlendirme seçeneği hâline getirmiştir (Kuşat, 2016; Albert, Rashid ve Mojiol, 2024). Türkiye özelinde de uzun yıllar boyunca kıyı destinasyonlarında yoğunlaşan turizm yatırımları, iç kesimlerdeki kırsal potansiyelin gündemde yer bulmasını geciktirmiştir. Ancak son dönemde yürürlüğe giren politika araçları bu tablonun değişmeye başladığına işaret etmektedir (Tuncer ve Bakırcı, 2021). Nitekim kırsal turizmin yerel ekonomiyi canlandırdığını, küçük işletmeciliği güçlendirdiğini ve bölgesel düzeyde yeni istihdam kapıları araladığını ortaya koyan ampirik çalışmaların sayısı son yıllarda belirgin biçimde artmıştır (Tong, Li ve Yang, 2024; Choudhary, Datta ve Mukherjee, 2025). Yine de ekonomik kazanım tek başına yeterli olmamakla birlikte, kırsal turizm yerel toplulukların öznesi olduğu ve faydanın içeriden dışarıya değil, içeriden içeriye aktığı bir modele dönüştürmektir.

Kırsal turizm, sürdürülebilir kalkınmanın ve yerel kimliğin korunmasının temel araçlarından biri olarak değerlendirilmektedir (Fontefrancesco ve Pili, 2026). Bu bağlamda yerel halkın sürece katılımı, destinasyonun başarısını belirleyen en kritik unsur olarak öne çıkmaktadır (Lazović vd., 2024; Liasidou vd., 2021). Literatür, yerel halkın turizme yönelik algısının ekonomik beklentiler, sosyokültürel değişimler ve çevresel kaygılar olmak üzere üç temel eksen üzerinde şekillendiğini ortaya koymaktadır (Azadalıyev ve Ayazlar, 2025; Khasawneh vd., 2023; Kızılaslan ve Bakır, 2022; Liasidou vd., 2021).

Uluslararası çalışmalar, alğının bölgeden bölgeye önemli farklılıklar gösterdiğini kanıtlamaktadır. Sırbistan'ın Vrnjačka Banja bölgesinde yapılan araştırmada yerel halkın büyük çoğunluğunun kırsal turizm gelişimine inandığı ve turizmin istihdama katkısıyla yaşam kalitesini artırdığını değerlendirdiği görülmüştür (Lazović vd., 2024). Buna karşın Almanya'nın kırsal destinasyonlarında pandemi döneminde yaşanan iç turizm artışının halkta "aşırı turizm" kaygısı yarattığı ve öznel refah üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı tespit edilmiştir (Steber ve Mayer, 2024). Kıbrıs örneğinde ise yerel halkın turizmi kültürel canlanma ve kadın girişimciliği açısından fırsata dönüştürücü gördüğu, ancak yerel yönetim politikalarıyla toplumsal beklentiler arasındaki uyumsuzluğun desteği zedelediği belirlenmiştir (Liasidou vd., 2021). Ürdün'deki kırsal destinasyonlarda da benzer bir gerilim söz konusudur. Ekonomik kazanım umuduyla başlayan güçlü destek, zamanla geleneksel değerlerin erozyonu ve çevre sorunları nedeniyle yerini kaygıya bırakmaktadır (Khasawneh vd., 2023).

Türkiye'deki çalışmalar da bu çift yönlü algıyı teyit etmektedir. Ortaca'da gerçekleştirilen araştırmada yerel halkın ekonomik ve sosyokültürel faydalara olumlu, çevresel etkilere ise olumsuz baktığı görülmüştür. Dolayısıyla ekonomik fayda beklentisi arttıkça turizme verilen desteğin de doğrudan yükseldiği kanıtlanmıştır (Azadalıyev ve Ayazlar, 2025). Beypazarı örneğinde ise destinasyonun sosyal sorumluluk uygulamalarının halkın olumlu algısını güçlendiği saptanmıştır (Yayla, 2021). Tokat ilinde kırsal turizmin hem gelir kaynağı hem de kültürel miras koruma aracı olarak değerlendirildiği ortaya konmuştur (Kızılaslan ve Bakır, 2022). Milas'ta yürütölen entegre kırsal turizm çalışması, zeytin hasadı ve yerel festivaller gibi geleneksel faaliyetlerin halk tarafından benimsenmesinin turizmin bölgede sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasında belirleyici olduğunu vurgularken, altyapı yetersizlikleri ve karar alma süreçlerine katılım eksikliğinin desteği kısıtlayan başlıca etkenler olduğuna dikkat çekmiştir (Tuncer ve Bakırcı, 2021).

Genel bir değerlendirme yapıldığında, yerel halkın kırsal turizme yönelik algısının sabit bir tutum göstermediği ortaya konmaktadır. Ekonomik çıkar, kültürel süreklilik ve çevresel kapasite arasındaki dinamik dengeyle biçimlendiği görölmektedir. Olumlu alğının kalıcı bir desteğe dönüşebilmesi için ekonomik faydaların adil paylaşımı, çevresel risklerin asgariye indirilmesi ve toplumun karar mekanizmalarına etkin katılımı ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır (Fontefrancesco ve Pili, 2026; Liasidou vd., 2021).

2.2. Sosyal Değişim Teorisi ve Yerel Halk Algısı

Kırsal turizm araştırmalarında yerel halkın algılarını ve destek düzeyini açıklamak için en yaygın biçimde başvuru olan kuramsal perspektiflerden biri Sosyal Değişim Teorisi'dir (Albert, Rashid ve Mojiol, 2024; Göktaş Kulualp ve Sarı, 2019). Teorinin temelleri, toplumsal davranışı bir alışveriş ilişkisi olarak ele alan Homans (1958) tarafından atılmıştır. Homans'a göre bireyler, girdikleri etkileşimlerde elde edecekleri ödülleri katlanacakları maliyetlerle karşılaştırarak davranış geliştirmektedirler. Blau (1964) bu yaklaşımı genişleterek karşılıklılık ilkesini ve değişim ilişkilerinin güç dengeleriyle olan bağını öne çıkarmıştır. Emerson (1976) ise teoriyi daha sistematik bir çerçeveye kavuşturarak değişimin yalnızca bireyler arasında değil, birey ile içinde bulunduğu topluluk ya da kurumlar arasında da işleyen bir süreç olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla kavram insan davranışını özünde maliyet ve fayda değerlendirmesine dayanan akılcı bir tercih süreci olarak ortaya çıkmaktadır.

Sosyal değişim teorisinin turizm araştırmalarına kullanılması Ap (1992) ile gerçekleşmiştir. Ap, yerel halkın turizmi, ondan algıladığı kazanımlar ile katlandığı bedeller arasında kurduğu denge üzerinden değerlendirdiğini ileri sürmüş ve halkın turizme verdiği desteği açıklayabilecek güçlü bir kuramsal zemin sunmuştur. Bu çerçeveye göre yerel halk; istihdam, gelir, altyapının iyileşmesi ve kültürel etkileşim gibi faydaların, yaşam maliyetinin yükselmesi, kalabalıklaşma, kültürel aşınma ve çevresel bozulma gibi maliyetlerin önüne geçtiğini düşündüğünde turizme olumlu bir tutum geliştirmektedir. Aksi durumda ise mesafeli, hatta karşıt bir konum almaktadır. Gursoy, Jurowski ve Uysal (2002), bu ilişkiyi yapısal bir modelle sınavarak algılanan fayda ve maliyetlerin yerel halkın desteğini biçimlendiren temel değişkenler olduğunu göstermiştir.

Teorinin açıklama gücü, turizmin etkilerinin gündelik yaşamda daha doğrudan hissedildiği kırsal destinasyonlarda özellikle belirginleşmektedir. Türkiye bağlamında Göktaş Kulualp ve Sarı (2019), kırsal turizmin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkilerini sosyal değişim teorisi üzerinden değerlendirmiş ve algılanan faydanın yerel halkın destekleme davranışını belirleyen etkenlerden biri olduğunu ortaya koymuştur. Benzer biçimde Albert, Rashid ve Mojiol (2024), kırsal turizm yazınına derledikleri çalışmalarında sosyal değişim teorisinin yerel halkın tutum ve desteğini açıklamada en yaygın kullanılan çerçeve olduğunu vurgulamıştır. Ürdün'ün kırsal destinasyonlarında yürütülen bir araştırmada, ekonomik kazanım beklentisinin desteği güçlendirdiğini, buna karşılık karşılanmayan beklentilerin tutumu olumsuz çevirebildiğini saptamıştır (Khasawneh vd., 2023). Liu, Chiang ve Ko (2023) ise kırsal toplulukların turizmden elde ettiği somut kazanımların hem yerel kalkınmaya hem de halkın olumlu algısına katkı sağladığını göstererek fayda-maliyet dengesinin destek üzerindeki belirleyiciliğini desteklemiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı, Araştırma Soruları ve Hipotezler

Bu araştırmanın temel amacı, Muğla ilinin Milas ilçesinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını ekonomik, sosyokültürel ve çevresel boyutlar açısından incelemektir. Ayrıca yerel halkın kırsal turizme ilişkin algılarının cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi gibi demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi de araştırmanın amaçları arasında yer almaktadır.

Araştırmanın kuramsal temelini Sosyal Değişim Teorisi oluşturmaktadır. Sosyal Değişim Teorisine göre bireyler, bir faaliyetin sağlayacağı faydalar ile katlanacakları maliyetleri karşılaştırarak tutum geliştirmektedirler (Ap, 1992; Gursoy, Jurowski ve Uysal, 2002). Bu bağlamda yerel halkın kırsal turizmin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkilerini algılama biçimi, turizme yönelik genel değerlendirmelerini ve destek düzeylerini şekillendirmektedir. Bu doğrultuda araştırmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- AS1: Yerel halkın kırsal turizmin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkilerine yönelik algıları nasıldır?
- AS2: Kırsal turizmin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkilerine ilişkin algılar arasında anlamlı ilişkiler bulunmakta mıdır?
- AS3: Yerel halkın kırsal turizm algıları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- AS4: Yerel halkın kırsal turizm algıları yaş değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- AS5: Yerel halkın kırsal turizm algıları eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırma soruları doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

- H1: Kırsal turizmin olumlu etki boyutları (pozitif ekonomik, pozitif sosyokültürel ve pozitif çevresel etki) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler vardır.
- H2: Kırsal turizmin olumlu etki boyutları ile olumsuz etki boyutları (negatif ekonomik, negatif sosyokültürel ve negatif çevresel etki) arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler vardır.
- H3: Yerel halkın kırsal turizm algıları cinsiyete göre farklılaşmaktadır.
- H4: Yerel halkın kırsal turizm algıları yaş gruplarına göre farklılaşmaktadır.
- H5: Yerel halkın kırsal turizm algıları eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır.

Araştırma modeli kapsamında kırsal turizmin yerel halk üzerindeki etkileri; pozitif ekonomik etki, negatif ekonomik etki, pozitif sosyokültürel etki, negatif sosyokültürel etki, pozitif çevresel etki ve negatif çevresel etki olmak üzere altı boyutta ele alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Muğla ilinin Milas ilçesinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Milas ilçesi sahip olduğu zengin kültürel miras, kırsal yaşam biçimi, doğal peyzaj değerleri ve tarımsal üretim faaliyetleri ile kırsal turizm açısından önemli bir potansiyele sahip destinasyonlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle ilçede yaşayan yerel halkın turizme yönelik algılarının belirlenmesi, kırsal turizmin sürdürülebilir gelişimi açısından önemli görülmektedir.

Araştırma kapsamında veri toplama sürecinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolayda örnekleme yöntemi, araştırmacının ulaşabileceği bireylerden veri toplamasına olanak sağlayan olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden biridir. Bu yöntem özellikle saha araştırmalarında zaman ve maliyet açısından avantaj sağlaması nedeniyle sıklıkla tercih edilmektedir (Baltacı, 2018).

Araştırma kapsamında toplam 399 katılımcıdan veri elde edilmiştir. Sosyal bilimlerde gerçekleştirilen nicel araştırmalarda 385 ve üzeri örneklem büyüklüğünün istatistiksel analizler açısından yeterli olduğu kabul edilmektedir (Çakır ve Birol, 2025; Garip, 2023; Yıldız, 2017). Bu bağlamda araştırma örnekleminin analizler açısından yeterli büyüklüğe sahip olduğu söylenebilir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde katılımcıların cinsiyet, yaş ve eğitim durumuna ilişkin demografik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını belirlemeye yönelik ifadeler bulunmaktadır.

Araştırmada kullanılan ölçek, Gürsoy, Aksu, Ahıpaşaoğlu, Asan ve Akbaş (2022) tarafından Türkçeye uyarlanan ve geçerlilik ile güvenilirlik analizleri gerçekleştirilen “Yerel Halkın Kırsal Turizm Algısı Ölçeği”nden alınmıştır. Ölçek araştırma kapsamında herhangi bir madde çıkarılmadan veya ifadelerde değişiklik yapılmadan orijinal haliyle kullanılmıştır. Ölçek; pozitif ekonomik etki, negatif ekonomik etki, pozitif sosyokültürel etki, negatif sosyokültürel etki, pozitif çevresel etki ve negatif çevresel etki olmak üzere altı boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler 5’li Likert tipinde düzenlenmiş olup, katılımcılardan her bir ifadeye “1=Kesinlikle Katılmıyorum” ile “5=Kesinlikle Katılıyorum” arasında değerlendirme yapmaları istenmiştir.

3.4. Veri Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 27 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sürecinde öncelikle veri setinin normallik ve güvenilirlik özellikleri incelenmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir. Ölçek boyutlarının çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Ölçek Boyutlarının Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçek/Alt Boyutlar	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Kırsal Turizm Algısı (25 ifade)	0,465	1,232
Pozitif Ekonomik Etki (6 İfade)	-0,517	0,092
Negatif Ekonomik Etki (2 İfade)	-0,505	-0,340
Pozitif Sosyokültürel Etki (7 İfade)	-0,382	0,145
Negatif Sosyokültürel Etki (3 İfade)	0,612	0,240
Pozitif Çevresel Etki (2 İfade)	-0,379	-0,389
Negatif Çevresel Etki (5 İfade)	0,091	-0,870

Tablo 1’de yer alan verilere göre elde edilen çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında yer aldığı tespit edilmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Byrne, 2010; Hair vd., 2010).

Araştırmada kullanılan ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla Cronbach Alfa güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir. 25 ifadenin yer aldığı kırsal turizm algısı ölçeğinin Cronbach Alfa katsayısı 0,768 olarak tespit edilmiştir. Cronbach Alfa katsayısının 0,70 ve üzerinde olması ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Karal vd., 2013; Semerci, 2017). Bununla birlikte alt boyutların Cronbach Alfa katsayısı değerleri; pozitif ekonomik etki (6 ifade) alt boyutunun 0,848, negatif ekonomik etki (2 ifade) alt boyutunun 0,550, pozitif sosyokültürel etki (7 ifade) alt boyutunun 0,840, negatif sosyokültürel etki (3 ifade) alt boyutunun 0,739, pozitif çevresel etki (2 ifade) alt boyutunun 0,791 ve negatif çevresel etki (5 ifade) alt boyutunun 0,905 olduğu sonucu elde edilmiştir. Alt boyutlara ilişkin elde edilen Cronbach Alfa katsayısı değerlerinin negatif ekonomik etki alt boyutu dışındakilerinin tamamında 0,70 ve üzerinde olması alt boyutlarında güvenilir olduğunu göstermektedir. Kula Kartal ve Mor Dirlik (2016), ifade sayılarının az olduğu durumlarda Cronbach Alfa düşük çıkabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca İslamoğlu ve Alnaçık (2016), $0,41 \leq \alpha \leq 0,60$ aralığındaki Cronbach Alfa katsayısının güvenilirlik düzeyinin düşük olmasına rağmen kabul edilebilir güven aralığında olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmada kullanılan ölçek, Gürsoy vd. (2022) tarafından Türkçeye uyarlanmış ve açımlayıcı faktör analizi ile doğrulayıcı faktör analizleri uygulanarak geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiş bir ölçektir. Ayrıca bu araştırmada ölçek maddelerinde herhangi bir değişiklik yapılmamış, madde çıkarılmamış ve ölçeğin orijinal faktör yapısı korunmuştur. Bu nedenle araştırmada yeniden açımlayıcı faktör analizi veya doğrulayıcı faktör analizi uygulanmamış, yalnızca

mevcut örneklem üzerindeki güvenilirliğin belirlenmesi amacıyla Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır (Hair vd., 2010).

Araştırmanın birinci amacı doğrultusunda katılımcıların kırsal turizme yönelik algı düzeylerini belirlemek amacıyla frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın ikinci amacı kapsamında cinsiyet değişkeni iki kategoriden oluştuğundan, katılımcıların kırsal turizm algılarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Araştırmanın üçüncü ve dördüncü amacı doğrultusunda yaş ve eğitim değişkenleri ikiden fazla kategori içerdiğinden gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) gerçekleştirilmiştir. ANOVA sonucunda anlamlı farklılık tespit edilen boyutlarda farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla Post Hoc LSD testi uygulanmıştır. Kırsal turizmin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etki boyutları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 2: Katılımcıların Demografik ve Tanıtıcı Özelliklerine Ait Bulgular

Demografik ve Tanıtıcı Özellikler		Frekans (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	172	43,1
	Kadın	227	56,9
Eğitim Durumu	İlköğretim	22	5,5
	Ortaöğretim	89	22,3
	Lisans	227	56,9
	Lisansüstü	61	15,3
Yaş	18-25	57	14,3
	26-35	75	18,8
	36-45	117	29,3
	46-55	74	18,5
	56 ve üzeri	76	19

Katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde %56,9'unun kadın (227 kişi), %43,1'inin erkek (172 kişi) olduğu belirlenmiştir. Bu durum araştırmada kadın katılımcıların sayısının erkek katılımcılara göre daha fazla olduğunu göstermektedir. Katılımcıların eğitim düzeyleri incelendiğinde en büyük grubun lisans mezunlarından (%56,9) oluştuğu görülmektedir. Bunu sırasıyla ortaöğretim mezunları (%22,3), lisansüstü mezunları (%15,3) ve ilköğretim mezunları (%5,5) takip etmektedir. Bu dağılım araştırma örnekleminin büyük ölçüde yüksek eğitim seviyesine sahip bireylerden oluştuğunu göstermektedir. Eğitim düzeyinin yüksek olması, bireylerin turizm faaliyetlerine yönelik farkındalıklarının ve değerlendirme kapasitelerinin daha gelişmiş olabileceğini düşündürmektedir. Katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde ise en büyük grubun 36-45 yaş aralığındaki bireylerden (%29,3) oluştuğu görülmektedir. Bu grubu sırasıyla 56 yaş ve üzeri bireyler (%19), 26-35 yaş grubu (%18,8), 46-55 yaş grubu (%18,5) ve 18-25 yaş grubu (%14,3) takip etmektedir. Bu dağılım araştırmanın farklı yaş gruplarından bireyleri kapsadığını ve örneklemin yaş bakımından heterojen bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Ölçek İfadelerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

İfadeler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Aritmetik Ortalamanın İsabet Ettiği Seçenek
Turizm istihdam olanaklarını artırır.	4,24	0,75	Kesinlikle Katılıyorum
Turizm daha iyi yaşam standardını sağlar.	3,81	0,99	Katılıyorum
Turizm altyapı yatırımlarını canlandırır.	3,90	0,96	Katılıyorum
Turizm küçük zanaat ve işletmelere ekonomik yararlar getirir.	4,12	0,85	Katılıyorum
Turizm daha kaliteli kamu hizmeti sunulmasını sağlar.	3,71	1,02	Katılıyorum
Turizm yerli ve yabancı yatırımı artırır	4,14	0,80	Katılıyorum
Pozitif Ekonomik Etki	3,99	0,68	Katılıyorum
Turizm yerel ürünlerin fiyatlarını artırır.	4,17	0,78	Katılıyorum
Turizm yerel halkın yaşam masraflarını artırır.	3,83	1,02	Katılıyorum
Negatif Ekonomik Etki	4,00	0,76	Katılıyorum
Turizm yerel halkın kültürel etkinliklere katılımını teşvik eder.	3,68	0,99	Katılıyorum
Turizm yerel halkın kültürel etkinlikleri ziyaretini etkiler.	3,64	0,94	Katılıyorum
Turizm yerel halkı eğitime motive eder.	3,40	1,05	Katılıyorum
Turistler ile temas etmek, farklı ülkeler ve kültürler hakkında bilgi edinme fırsatı yaratır.	4,14	0,77	Katılıyorum
Turizm kırsal alanların nüfus kaybını engeller.	3,42	1,15	Katılıyorum
Turizm kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi konusundaki farkındalığı artırır.	4,03	0,81	Katılıyorum
Turizm etnik-sosyal mirasın korunması ve geliştirilmesi konusundaki farkındalığı artırır	3,94	0,88	Katılıyorum

Pozitif Sosyokültürel Etki	3,75	0,68	Katılıyorum
Turizm yerel halkın güvenliğini azaltır	2,64	1,12	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum
Turizm faydadan çok zarar getirir.	2,09	1,03	Katılmıyorum
Turizm yerel otantikliği bozar.	2,58	1,16	Katılmıyorum
Negatif Sosyokültürel Etki	2,44	0,90	Katılmıyorum
Turizm doğal kaynakların korunması konusundaki farkındalığı artırır	3,54	1,04	Katılıyorum
Turizm daha iyi çevresel korumayı etkiler.	3,45	1,07	Katılıyorum
Pozitif Çevresel Etki	3,50	0,96	Katılıyorum
Turizm yerel kaynakların kontrolsüzce kullanımına yol açar.	3,09	1,22	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum
Turizm doğal suların ve çevrenin kirlenmesini artırır.	3,21	1,22	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum
Turizm hava kirliliğini artırır	2,92	1,25	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum
Turizm çöplerin yerlere atılmasını artırır.	2,93	1,25	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum
Turizm yerel halk açısından aşırı nüfus yoğunluğu sorunları doğmasına yol açar	3,54	1,14	Katılıyorum
Negatif Çevresel Etki	3,14	1,04	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum

Not: Tablo 3'te yer alan negatif boyutlar olumsuz içerikli ifadelerden oluştuğundan, bu boyutlarda yüksek ortalama değerleri katılımcıların ilgili olumsuz etkilerin varlığına katıldıklarını göstermektedir. Bu nedenle negatif boyutlarda yüksek puanlar olumlu algı olarak değil, olumsuz etkilerin daha güçlü algılanması şeklinde değerlendirilmiştir.

Tablo 3'te araştırmaya katılan bireylerin kırsal turizme yönelik algılarını belirlemek amacıyla kullanılan ölçek maddelerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri yer almaktadır. Bulgular, katılımcıların kırsal turizmin ekonomik ve sosyokültürel boyutlarına ilişkin genel olarak olumlu algılara sahip olduklarını göstermektedir. Ekonomik etkiler açısından değerlendirildiğinde katılımcıların en yüksek düzeyde katılım gösterdiği ifadelerin başında "Turizm istihdam olanaklarını artırır" ($\bar{x}=4,24$) ifadesi gelmektedir. Bunu "Turizm yerel ürünlerin fiyatlarını artırır" ($\bar{x}=4,17$), "Turizm yerli ve yabancı yatırımı artırır" ($\bar{x}=4,14$) ve "Turizm küçük zanaat ve işletmelere ekonomik yararlar getirir" ($\bar{x}=4,12$) ifadeleri izlemektedir. Pozitif ekonomik etki boyutunun ortalaması 3,99 olarak belirlenirken, negatif ekonomik etki boyutunun ortalaması da 4,00 olarak hesaplanmıştır. Bu durum, katılımcıların kırsal turizmin ekonomik açıdan önemli faydalar sağladığını düşüncelerinin yanı sıra fiyat artışları ve yaşam maliyetlerinin yükselmesi gibi bazı olumsuz ekonomik sonuçların da farkında olduklarını göstermektedir.

Sosyokültürel boyut incelendiğinde, katılımcıların özellikle turistlerle etkileşimin farklı kültürler hakkında bilgi edinme fırsatı sağladığı görüşüne yüksek düzeyde katıldıkları görülmektedir ($\bar{x}=4,14$). Ayrıca kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesine yönelik farkındalığın artması ($\bar{x}=4,03$) ve etnik -sosyal mirasın korunmasına yönelik farkındalığın artması ($\bar{x}=3,94$) gibi ifadeler de yüksek ortalamalara sahiptir. Pozitif sosyokültürel etki boyutunun ortalaması 3,75 olarak hesaplanmıştır. Buna karşın negatif sosyokültürel etki boyutunun ortalaması 2,44 olup, katılımcıların turizmin yerel otantikliği bozduğu veya faydadan çok zarar getirdiği görüşlerine genel olarak katılmadıkları görülmektedir.

Çevresel etkiler açısından değerlendirildiğinde katılımcılar, turizmin doğal kaynakların korunmasına yönelik farkındalığı artırdığı ($\bar{x}=3,54$) ve çevresel korumaya katkı sağladığı ($\bar{x}=3,45$) görüşlerine katılmaktadır. Pozitif çevresel etki boyutunun ortalaması 3,50 olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte negatif çevresel etki boyutunun ortalaması 3,14 olup katılımcılar genel olarak kararsız bir tutum sergilemektedir. Özellikle "Turizm yerel halk açısından aşırı nüfus yoğunluğu sorunları doğmasına yol açar" ifadesinin ortalamasının 3,54 olması, katılımcıların turizmin çevresel ve sosyal baskılar oluşturabileceğini düşündüklerini göstermektedir. Buna karşılık hava kirliliği, çevre kirliliği ve kontrolsüz kaynak kullanımı gibi konularda katılımcıların görüşlerinin daha çok kararsızlık düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 4: Katılımcıların Cinsiyet Değişkeni ile Alt Boyutlar Arasındaki Farklıklara Ait t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	S.S	t	p
Pozitif Ekonomik Etki	Erkek	172	3,9922	,68299	,143	,886
	Kadın	227	3,9824	,67886		
Negatif Ekonomik Etki	Erkek	172	4,0523	,77244	1,234	,218
	Kadın	227	3,9581	,74178		
Pozitif Sosyokültürel Etki	Erkek	172	3,6719	,72464	-2,032	,043
	Kadın	227	3,8106	,63461		
Negatif Sosyokültürel Etki	Erkek	172	2,5465	1,03281	2,155	,032
	Kadın	227	2,3524	,76625		
Pozitif Çevresel Etki	Erkek	172	3,3517	1,01874	2,613	,009
	Kadın	227	3,6035	,90063		
Negatif Çevresel Etki	Erkek	172	3,2465	1,07352	1,785	,075
	Kadın	227	3,0599	1,00280		

Tablo 4'te katılımcıların kırsal turizme yönelik algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem t-testi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonuçları; pozitif sosyokültürel etki ($p=0,043$), negatif sosyokültürel etki ($p=0,032$) ve pozitif çevresel etki ($p=0,009$) boyutlarında kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğunu göstermektedir ($p<0,05$). Buna karşılık pozitif ekonomik etki, negatif ekonomik etki ve negatif çevresel etki boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Anlamli farklıliğin ortaya çıktığı boyutlar incelendiğinde , kadın katılımcıların pozitif sosyokültürel etki ($\bar{X}=3,81$) ve pozitif çevresel etki ($\bar{X}=3,60$) algılarının, erkek katılımcılara (sırasıyla $\bar{X}=3,67$ ve $\bar{X}=3,35$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşılık negatif sosyokültürel etki boyutunda erkek katılımcıların ortalama puanı ($\bar{X}=2,55$), kadın katılımcılara ($\bar{X}=2,35$) göre daha yüksektir. Bu bulgular, kadınların turizmin sosyokültürel ve çevresel katkılarını daha olumlu değerlendirdiğini; erkeklerin ise turizmin yerel otantik yapı ve sosyal doku üzerinde oluşturabileceği olumsuz sosyokültürel etkilere kadınlara kıyasla daha duyarlı bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir.

Bu doğrultuda, cinsiyet değişkeninin katılımcıların kırsal turizmin pozitif sosyokültürel, negatif sosyokültürel ve pozitif çevresel etkilerine ilişkin algıları üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, cinsiyete göre kırsal turizm algılarının farklılaştığını ifade eden H3 hipotezi kısmen desteklenmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Eğitim Durumu ile Alt Boyutlar Arasındaki İlişkiye Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Pozitif Ekonomik Etki	Gruplar Arası	4,925	3	1,642	3,623	,013
	Gruplar İçi	179,003	395	,453		
	Toplam	183,929	398			
Negatif Ekonomik Etki	Gruplar Arası	,333	3	,111	,193	,901
	Gruplar İçi	226,917	395	,574		
	Toplam	227,249	398			
Pozitif Sosyokültürel Etki	Gruplar Arası	,377	3	,126	,272	,845
	Gruplar İçi	182,315	395	,462		
	Toplam	182,692	398			
Negatif Sosyokültürel Etki	Gruplar Arası	1,386	3	,462	,575	,632
	Gruplar İçi	317,401	395	,804		
	Toplam	318,787	398			
Pozitif Çevresel Etki	Gruplar Arası	4,284	3	1,428	1,555	,200
	Gruplar İçi	362,706	395	,918		
	Toplam	366,990	398			
Negatif Çevresel Etki	Gruplar Arası	1,106	3	,369	,341	,795
	Gruplar İçi	426,634	395	1,080		
	Toplam	427,740	398			

Tablo 5'te katılımcıların kırsal turizme yönelik algılarının eğitim gruplarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yalnızca pozitif ekonomik etki boyutunda eğitim gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F=3,623$; $p=0,013$). Buna karşılık negatif ekonomik etki, pozitif sosyokültürel etki, negatif sosyokültürel etki, pozitif çevresel etki ve negatif çevresel etki boyutlarında eğitim gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Pozitif ekonomik etki boyutunun hangi eğitim düzeyleri arasında farklılaştığının tespit edilmesi amacıyla Post hoc LSD Testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 6'te yer almaktadır.

Tablo 6: Eğitim Durumu ile Anlamlı Farklılığın Olduğu Pozitif Ekonomik Etki Alt Boyutuna Ait Post hoc LSD Testi Sonuçları

(I) eğitim durumu	(J) eğitim durumu	Ortalama Farklılık (I-J)
İlköğretim	Ortaöğretim	,42841*
	Lisans	,33290*
	Lisansüstü	,15611
Ortaöğretim	İlköğretim	-,42841*
	Lisans	-,09551
	Lisansüstü	-,27230*
Lisans	İlköğretim	-,33290*
	Ortaöğretim	,09551
	Lisansüstü	-,17679
Lisansüstü	İlköğretim	-,15611
	Ortaöğretim	,27230*
	Lisans	,17679

Tablo 6'da eğitim düzeyine göre pozitif ekonomik etki algısında ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD Post Hoc testi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonuçları incelendiğinde özellikle ilköğretim mezunları ile ortaöğretim ve lisans mezunları arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Benzer şekilde ortaöğretim mezunları ile lisansüstü mezunları arasında da anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu bulgu farklı eğitim seviyelerine sahip bireylerin turizmin ekonomik katkılarını farklı şekillerde değerlendirebildiklerini ortaya koymaktadır. Post hoc (LSD) analiz sonuçları incelendiğinde anlamlı

farklılıkların belirli eğitim grupları arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda kırsal turizm algılarının eğitim gruplarına göre farklılaştığını ifade eden H5 hipotezi kısmen desteklenmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Alt Boyutlar Arasındaki İlişkiye Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Pozitif Ekonomik Etki	Gruplar Arası	3,429	4	,857	1,871	,115
	Gruplar İçi	180,500	394	,458		
	Toplam	183,929	398			
Negatif Ekonomik Etki	Gruplar Arası	2,122	4	,530	,928	,447
	Gruplar İçi	225,127	394	,571		
	Toplam	227,249	398			
Pozitif Sosyokültürel Etki	Gruplar Arası	,437	4	,109	,236	,918
	Gruplar İçi	182,256	394	,463		
	Toplam	182,692	398			
Negatif Sosyokültürel Etki	Gruplar Arası	8,665	4	2,166	2,752	,028
	Gruplar İçi	310,122	394	,787		
	Toplam	318,787	398			
Pozitif Çevresel Etki	Gruplar Arası	1,663	4	,416	,448	,773
	Gruplar İçi	365,327	394	,927		
	Toplam	366,990	398			
Negatif Çevresel Etki	Gruplar Arası	13,943	4	3,486	3,319	,011
	Gruplar İçi	413,798	394	1,050		
	Toplam	427,740	398			

Tablo 7’de katılımcıların yaş gruplarına göre kırsal turizmin etkilerine ilişkin algılarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre negatif sosyokültürel etki (p=0,028) ve negatif çevresel etki (p=0,011) boyutlarında yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Buna karşılık pozitif ekonomik, negatif ekonomik, pozitif sosyokültürel ve pozitif çevresel etki boyutlarında yaş değişkenine bağlı anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 8: Yaş Değişkeni ile Anlamlı Farklılığın Olduğu Negatif Sosyokültürel Etki Alt Boyutuna Ait Posthoc LSD Testi Sonuçları

18-25	26-35	,22292
	36-45	,39751*
	46-55	,45488*
	56 ve üstü	,24269
26-35	18-25	-,22292
	36-45	,17459
	46-55	,23195
	56 ve üstü	,01977
36-45	18-25	-,39751*
	26-35	-,17459
	46-55	,05737
	56 ve üstü	-,15482
46-55	18-25	-,45488*
	26-35	-,23195
	36-45	-,05737
	56 ve üstü	-,21219
56 ve üstü	18-25	-,24269
	26-35	-,01977
	36-45	,15482
	46-55	,21219

Tablo 8’de negatif sosyokültürel etki boyutunda yaş grupları arasında ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen LSD Post Hoc analiz sonuçları sunulmaktadır. Analiz sonuçlarına göre özellikle 18-25 yaş grubu ile 36-45 ve 46-55 yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Genç katılımcıların turizmin olumsuz sosyokültürel etkilerine yönelik algılarının orta yaş gruplarına göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Yaş Değişkeni ile Anlamlı Farklılığın Olduğu Negatif Çevresel Etki Alt Boyutuna Ait Posthoc LSD Testi Sonuçları

18-25	26-35	-,00407
	36-45	,22492
	46-55	,45842*
	56 ve üstü	,42719*
26-35	18-25	,00407
	36-45	,22899
	46-55	,46249*
	56 ve üstü	,43126*
36-45	18-25	-,22492
	26-35	-,22899
	46-55	,23350
	56 ve üstü	,20227
46-55	18-25	-,45842*
	26-35	-,46249*
	36-45	-,23350
	56 ve üstü	-,03122
56 ve üstü	18-25	-,42719*
	26-35	-,43126*
	36-45	-,20227
	46-55	,03122

Tablo 9’da yaş grupları arasında negatif çevresel etki algısına ilişkin farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre özellikle 18-25 yaş grubu ile 46-55 ve 56 yaş ve üzeri gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Genç bireylerin turizmin çevresel olumsuzluklarına yönelik algılarının daha düşük olduğu, buna karşılık daha ileri yaş gruplarının çevresel riskleri daha yüksek düzeyde algıladıkları görülmektedir. Hem Tablo 7 hem de Tablo 8’deki Post hoc (LSD) analiz sonuçları incelendiğinde anlamlı farklılıkların belirli yaş grupları arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda kırsal turizm algılarının yaş gruplarına göre farklılaştığını ifade eden H4 hipotezi kısmen desteklenmiştir.

Tablo 10: Alt Boyutlar Arasındaki İlişkinin Tespit Edilmesi Amacıyla Gerçekleştirilen Korelasyon Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Pozitif Ekonomik Etki	Negatif Ekonomik Etki	Pozitif Sosyokültürel Etki	Negatif Sosyokültürel Etki	Pozitif Çevresel Etki	Negatif Çevresel Etki
Pozitif Ekonomik Etki	r 1,000 p .					
Negatif Ekonomik Etki	r -,025 p ,615	1,000				
Pozitif Sosyokültürel Etki	r ,670** p ,000	-,054	1,000			
Negatif Sosyokültürel Etki	r -,349** p ,000	,358**	-,338**	1,000		
Pozitif Çevresel Etki	r ,519** p ,000	-,055	,649**	-,381**	1,000	
Negatif Çevresel Etki	r -,291** p ,000	,460**	-,308**	,720**	-,378**	1,000

* $p \leq 0,01$: Korelasyon Düzeyi İçin Anlamlıdır. **Normal dağılıma sahip iki nicel değişkenin ilişkilerinin incelenmesinde “Pearson” korelasyon analizi kullanılmıştır

Tablo 10’da kırsal turizme ilişkin alt boyutlar arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Pearson korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonuçları, değişkenler arasında hem pozitif hem de negatif yönlü ve farklı düzeylerde anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermektedir. Korelasyon katsayısı, iki değişken arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü ortaya koyan istatistiksel bir ölçüdür. Katsayının işareti ilişkinin yönünü belirler; pozitif değerler değişkenlerin aynı yönde hareket ettiğini, yani bir değişken arttığında diğersinin de arttığını gösterir. Negatif değerler ise ters yönlü ilişkiyi ifade eder; bu durumda bir değişken artarken diğeri azalma eğilimindedir. Korelasyon katsayısının mutlak değeri 1’e yaklaştıkça ilişkinin gücü artmakta, 0’a yaklaştıkça ise zayıflamaktadır. Bu çerçevede korelasyon katsayıları genellikle belirli aralıklarla sınıflandırılmaktadır. 0,1–0,3 aralığı zayıf ilişkiyi, 0,3–0,5 aralığı orta düzey ilişkiyi, 0,5–0,8 aralığı güçlü ilişkiyi ve 0,8–1,0 aralığı ise çok güçlü ilişkiyi göstermektedir. Bu sınıflandırma, araştırmalarda değişkenler arasındaki ilişkinin yorumlanmasını kolaylaştırmakta ve bulguların anlamlı biçimde değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır (İslamoğlu ve Alınacı, 2016).

Pozitif ekonomik etki ile pozitif sosyokültürel etki ($r=0,670$; $p<0,01$) ve pozitif çevresel etki ($r=0,519$; $p<0,01$) arasında pozitif yönlü, orta ve güçlü düzeyde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Benzer şekilde pozitif sosyokültürel etki ile pozitif çevresel etki arasında da güçlü düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0,649$; $p<0,01$). Bu bulgular, kırsal turizmin olumlu ekonomik algısının artmasının sosyokültürel ve çevresel olumlu algıları da beraberinde güçlendirdiğini göstermektedir.

Buna karşılık negatif boyutlar ile pozitif boyutlar arasında çoğunlukla negatif yönlü ilişkiler elde edilmiştir. Özellikle pozitif ekonomik etki ile negatif sosyokültürel etki ($r=-0,349$; $p<0,01$) ve negatif çevresel etki ($r=-0,291$; $p<0,01$) arasında anlamlı ve düşük-orta düzeyde negatif ilişkiler bulunmaktadır. Bu durum, olumlu ekonomik algı arttıkça olumsuz sosyokültürel ve çevresel algıların azaldığını göstermektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda H1 ve H2 hipotezleri desteklenmiştir. Buna göre ekonomik, sosyokültürel ve çevresel boyutlar arasında anlamlı ilişkiler bulunduğu ve özellikle pozitif boyutların birbirini güçlendirirken negatif boyutlarla ters yönlü ilişki gösterdiği söylenebilir. Bulgular, Sosyal Değişim Teorisi ile uyumlu şekilde, algılanan faydaların artmasının algılanan maliyetleri azaltma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada Muğla ilinin Milas ilçesinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme yönelik algıları ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkiler çerçevesinde incelenmiştir. Bulgular, yerel halkın kırsal turizme genel olarak olumlu bir bakış açısına sahip olduğunu vurgulamaktadır. Bununla birlikte bazı boyutlarda demografik değişkenlere bağlı farklılıkların bulunduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen örüntü, yerel halkın turizme yönelik tutumunun, algıladığı kazanımlar ile katlandığı bedeller arasındaki dengeye göre biçimlendiğini öne süren Sosyal Değişim Teorisi (Ap, 1992; Guroy vd., 2002) ile tutarlıdır.

Araştırma bulguları incelendiğinde Milas ilçesinde yaşayan yerel halkın kırsal turizmin ekonomik etkilerine yönelik algılarının oldukça olumlu olduğu görülmektedir. Özellikle turizmin istihdam olanaklarını artıracığı, küçük işletmeler ve yerel girişimler için ekonomik fırsatlar yaratacağı ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacağı yönündeki görüşlerin yüksek ortalama değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Milas ilçesinde kırsal turizmin ekonomik açıdan olumlu algılanması, ilçede tarım ve hayvancılığa dayalı geleneksel ekonomik faaliyetlerin yanında alternatif gelir kaynaklarına duyulan ihtiyacın bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu bulgu, Azadalıyev ve Ayazlar (2025) tarafından Ortaca ilçesinde yürütülen çalışmayla örtüşmektedir; söz konusu çalışmada da yerel halkın ekonomik fayda beklentisinin turizme verilen desteği doğrudan artırdığı saptanmıştır. Benzer biçimde Kızılaslan ve Bakır (2022) da Tokat ilinde kırsal turizmin yerel halk tarafından önemli bir gelir kaynağı olarak değerlendirildiğini ortaya koymuştur.

Milas ilçesi zeytin ve zeytinyağı üretimi ile Türkiye'nin önemli üretim merkezlerinden biri olarak bilinmektedir (Acar, 2021). Bu nedenle kırsal turizmin gelişmesi, zeytin ve zeytinyağı üretimi gibi yerel ekonomik faaliyetlerin turizmle bütünleşmesine olanak sağlayabilir. Örneğin agroturizm kapsamında zeytin hasadı deneyimleri, yerel gastronomi etkinlikleri ve geleneksel üretim süreçlerinin turistlere tanıtılması gibi uygulamalar hem ekonomik gelirleri artırabilir hem de yerel kültürün tanıtılmasına katkı sağlayabilir. Araştırmada yerel halkın turizmin küçük işletmelere ve yerel üreticilere ekonomik fayda sağlayacağı yönündeki algısının yüksek olması, bu potansiyelin yerel halk tarafından da fark edildiğini göstermektedir.

Bununla birlikte araştırma sonuçları, turizmin olumsuz ekonomik etkilerine yönelik algıların da güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Dikkat çekici biçimde, negatif ekonomik etki boyutunun ortalaması (4,00) pozitif ekonomik etki boyutunun ortalamasıyla (3,99) neredeyse aynı düzeydedir. Bu durum, katılımcıların turizmin ekonomik faydalarını güçlü biçimde algılamakla; yerel ürünlerin fiyatlarının ve yaşam maliyetlerinin artması gibi ekonomik bedellerin de en az o ölçüde farkında olduklarını göstermektedir. Başka bir deyişle turizmin ekonomik etkisi, yerel halk nezdinde tek yönlü bir kazanım olarak değil, kazanım ile maliyetin bir arada deneyimlendiği ikircikli bir süreç olarak algılanmaktadır. Nitekim Khasawneh vd. (2023) tarafından Ürdün'ün kırsal destinasyonlarında yürütülen çalışmada da ekonomik kazanım umuduyla başlayan güçlü desteğin zamanla fiyat artışları ve ekonomik eşitsizlik kaygısıyla zayıflayabildiği saptanmıştır. Bu nedenle Milas'ta kırsal turizmin planlanmasında ekonomik sürdürülebilirlik ilkelerinin gözetilmesi büyük önem taşımaktadır.

Araştırma bulguları sosyokültürel boyut açısından değerlendirildiğinde, Milas ilçesinde yaşayan yerel halkın turizmin kültürel etkileşim ve kültürel farkındalık açısından olumlu katkılar sağlayacağını düşündüğü görülmektedir. Turizmin farklı kültürlerden insanlarla etkileşim fırsatı yaratması ve kültürel mirasın korunmasına yönelik farkındalığı artırması gibi unsurlar yerel halk tarafından olumlu değerlendirilmektedir. Bu bulgu, Kızılaslan ve Bakır (2022)'ın Tokat ilinde kırsal turizmi kültürel miras koruma aracı olarak ortaya koyan çalışmasıyla örtüşmektedir. Benzer şekilde Güneş ve Alagöz (2018) de Erzincan'da yürüttükleri çalışmada yerel halkın turizmin kültürel etkileşim ve sosyal gelişime katkısını önemli ölçüde olumlu değerlendirdiğini saptamıştır.

Bununla birlikte negatif sosyokültürel etki boyutunun düşük ortalaması (2,44), katılımcıların turizmin otantikliği bozduğu ya da faydadan çok zarar getirdiği görüşüne genel olarak katılmadığını göstermektedir. Yine de bazı katılımcıların kültürel otantikliğin bozulması veya geleneksel yaşam biçimlerinin değişmesi gibi riskler konusunda çekinceler taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu eğilim, Ayazlar (2017)'in Milas'ın Çomakdağ köyünde yürüttüğü çalışmayla uyum içindedir. Söz konusu araştırmada geleneksel yaşam biçimine bağlı yerleşiklerin turizmin kültürel dönüşümlere yol açması konusunda daha ihtiyatlı bir tutum sergilediği ortaya konmuştur. Milas'ın güçlü kültürel kimliğinin, turizmin sosyokültürel aşınma riskini yerel halk nezdinde sınırlı bir tehdit olarak algılatıyor olması da olasıdır.

Araştırmanın çevresel boyutuna ilişkin bulgular değerlendirildiğinde, yerel halkın algılarının daha dengeli ve temkinli olduğu görülmektedir. Katılımcıların önemli bir kısmı turizmin çevresel farkındalığı artırabileceğini ve doğal kaynakların korunmasına katkı sağlayabileceğini düşünmektedir (pozitif çevresel etki ortalaması 3,50). Milas ilçesi doğal peyzaj değerleri, kırsal alanları ve tarımsal üretim alanlarıyla çevresel açıdan önemli bir potansiyele sahiptir (Tuncer ve Bakırcı, 2021), bu nedenle çevresel sürdürülebilirlik, bölgedeki turizm faaliyetleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bulgu, Liasidou vd. (2021)'nin Kıbrıs'ta yürüttüğü ve yerel halkın çevresel algılarının genel olarak olumlu olmakla birlikte belirli kaygılar barındırdığını saptayan araştırmasıyla da uyum içindedir.

Bununla birlikte negatif çevresel etki boyutunda katılımcıların genel olarak kararsız bir tutum sergilediği (ortalama 3,14); ancak bu kararsızlığın içinde özellikle "turizmin aşırı nüfus yoğunluğu sorunlarına yol açtığı" ifadesinin görece yüksek bir ortalama (3,54) ulaştığı görülmektedir. Bu durum, katılımcıların turizmin yaratabileceği çevresel ve sosyal baskıyı somut biçimde hissettiklerine işaret etmektedir. Hava kirliliği ve kaynak kullanımı gibi konularda görüşlerin kararsızlık düzeyinde yoğunlaşması ise, Milas'ta kırsal turizmin henüz çevresel taşıma kapasitesini zorlayacak bir yoğunluğa ulaşmamış olmasıyla açıklanabilir. Nitekim Tuncer ve Bakırcı (2021), Milas'a yönelik entegre kırsal turizm analizinde altyapı yetersizliklerinin ve karar süreçlerine katılım eksikliğinin çevresel kaygıları güçlendiren etkenler olduğunu ortaya koymuş; Steber ve Mayer (2024) de Almanya'nın kırsal destinasyonlarında kontrolsüz turizm artışının yerel halkta çevresel kaygıları belirgin biçimde yükselttiğini saptamıştır.

Araştırmada demografik değişkenlere ilişkin elde edilen bulgular da önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Cinsiyet değişkenine ilişkin analizlerde, kadın katılımcıların turizmin pozitif sosyokültürel ve pozitif çevresel etkilerine yönelik algılarının erkek katılımcılara kıyasla daha yüksek olduğu; buna karşılık erkeklerin turizmin olumsuz sosyokültürel etkilerine kadınlara göre daha duyarlı olduğu belirlenmiştir. Bu durum, kadınların turizmin sunduğu kültürel ve çevresel katkılara daha olumlu yaklaştığını göstermektedir. Bu bulgu, Güneş ve Alagöz (2018)'in Erzincan'da kadın katılımcıların turizmin sosyal ve kültürel boyutlarına erkeklere kıyasla daha fazla duyarlılık gösterdiğini saptayan araştırmasıyla örtüşmektedir.

Eğitim düzeyine ilişkin sonuçlar incelendiğinde, yalnızca turizmin ekonomik etkilerine yönelik algılarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Post hoc analiz sonuçları, bu farklılığın özellikle ilköğretim mezunlarının pozitif ekonomik algılarının ortaöğretim ve lisans mezunlarına kıyasla daha yüksek olmasından kaynaklandığını göstermektedir. Bu bulgu, ekonomik beklentilerin görece düşük eğitim düzeyine sahip gruplar için turizmi daha belirgin bir geçim ve gelir fırsatı hâline getirebileceği biçiminde yorumlanabilir. Diğer boyutlarda eğitim düzeyine bağlı anlamlı bir farklılığın bulunmaması ise, turizmin sosyokültürel ve çevresel etkilerine yönelik algının eğitim düzeyinden görece bağımsız biçimde oluştuğunu düşündürmektedir.

Yaş değişkenine ilişkin analiz sonuçları ise özellikle turizmin olumsuz sosyokültürel ve olumsuz çevresel etkilerine yönelik algılarda farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Orta ve ileri yaş gruplarındaki bireylerin, turizmin potansiyel olumsuz etkilerine karşı genç bireylere kıyasla daha duyarlı oldukları görülmektedir. Bu durum, ileri yaş gruplarının geleneksel yaşam biçimlerinin korunmasına ve çevresel değerlerin sürdürülebilirliğine daha fazla önem vermeleriyle açıklanabilir. Benzer bulgular Ayazlar (2017)'in Milas'ta yürüttüğü çalışmada da elde edilmiş; geleneksel yaşam kültürüne bağlı yaşlı yerleşiklerin turizmin getireceği değişimlere karşı daha ihtiyatlı bir tutum sergilediği gözlemlenmiştir. Gürsoy vd. (2022) tarafından geliştirilen ölçek çalışmasında da demografik özelliklerin yerel halkın kırsal turizm algısını farklılaştıran önemli bir değişken olduğu vurgulanmıştır.

Araştırmada gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçları, turizmin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel olumlu etkilerine yönelik algılar arasında güçlü ve anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, yerel halkın turizmin olumlu etkilerini birbirini tamamlayan çok boyutlu bir bütün olarak değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık olumlu boyutlar ile olumsuz boyutlar arasında negatif yönlü ilişkilerin saptanması, fayda algısı güçlendikçe maliyet algısının görece zayıfladığını göstermektedir. Bu örüntü, algılanan fayda ile maliyet arasındaki dengeyi merkeze alan Sosyal Değişim Teorisi (Gursoy vd., 2002; Liu, Chiang ve Ko, 2023) ile doğrudan uyumlu olup H1 ve H2 hipotezlerini desteklemektedir. Benzer biçimde Azadalıyev ve Ayazlar (2025) ile Yayla (2021) da

ekonomik fayda algısı güçlendikçe yerel halkın turizme yönelik genel tutumunun olumlu yönde dönüştüğünü raporlamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, kıyı turizmiyle özdeşleşmiş Muğla ilinin kırsal bir ilçesi olan Milas'ta yerel halkın kırsal turizme yönelik algılarını ekonomik, sosyokültürel ve çevresel boyutlarıyla incelemeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulgular, yerel halkın kırsal turizme genel olarak olumlu bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. Ancak bu olumlu tutumun, ekonomik maliyet ve çevresel baskıya ilişkin belirgin bir farkındalıkla bir arada var olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, Milas'ın sahip olduğu doğal, kültürel ve tarihsel değerlerin turizm açısından önemli bir potansiyel taşıdığını ve yerel halkın bu potansiyelin farkında olduğunu ortaya koymaktadır.

Üç boyut birlikte değerlendirildiğinde, yerel halkın turizmi en güçlü biçimde bir ekonomik kalkınma aracı olarak gördüğü ancak yaşam maliyetindeki artışı da neredeyse aynı ölçüde hissettiği anlaşılmaktadır. Sosyokültürel boyutta olumlu algı baskınken, çevresel boyutta özellikle aşırı nüfus yoğunluğu ve kaynak baskısı konusunda temkinli bir tutum öne çıkmaktadır. Demografik analizler ise turizm algısının cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyine göre kısmen farklılaştığını dolayısıyla yerel halkın türdeş bir paydaş grubu olarak ele alınamayacağını göstermektedir.

Boyutlar arası ilişkiler, Sosyal Değişim Teorisi'nin öngörleriyle tutarlı biçimde, turizmin olumlu etkilerine yönelik algıların birbirini güçlendirdiğini ve fayda algısı yükseldikçe maliyet algısının görece zayıfladığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, yerel halkın turizme verdiği desteğin, algılanan kazanımlar ile bedeller arasındaki dengeye bağlı olarak biçimlendiğini doğrulamakta ve çalışmanın kuramsal çerçevesini ampirik düzeyde desteklemektedir.

Bu bulgular doğrultusunda yerel yönetimlere ve politika yapıcılara çeşitli öneriler sunulabilir. Öncelikle, ekonomik fayda algısının desteğin temel dayanağı olduğu dikkate alınarak turizm gelirinin yerel halka adil biçimde dağılmasını sağlayacak mekanizmalar güçlendirilmelidir. Zeytin ve zeytinyağı üretimi, yerel gastronomi ve el sanatları gibi yöreye özgü değerlerin agroturizmle bütünleştirilmesi bu açıdan önemli bir fırsat sunmaktadır. İkinci olarak, yaşam maliyetindeki artışa ilişkin güçlü farkındalık göz önünde bulundurularak turizmin yaratabileceği fiyat baskısını dengeleyecek önlemler alınmalıdır. Üçüncü olarak, çevresel baskı ve aşırı nüfus yoğunluğuna yönelik kaygılar henüz erken evredeyken taşıma kapasitesi temelli bir planlama yapılmalı ve altyapı yatırımları öne çekilmelidir. Son olarak, algıların demografik gruplara göre farklılaştığı dikkate alınmalı ve kadınların girişimciliğini, gençlerin katılımını ve görece düşük eğitim düzeyindeki grupların ekonomik beklentilerini gözetken kapsayıcı katılım mekanizmaları kurulmalıdır.

Her bilimsel araştırmada olduğu gibi bu çalışmanın da bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle araştırma yalnızca Muğla ilinin Milas ilçesinde yaşayan yerel halk üzerinde gerçekleştirildiğinden, bulguların Türkiye'deki diğer kırsal turizm destinasyonlarına genellenmesi sınırlı olabilir. Ayrıca, veri toplama süreci yalnızca yerel halkın görüşleriyle sınırlı kalmış olup, yerel yönetimler, turizm işletmeleri, turistler ve sivil toplum kuruluşları gibi diğer paydaşlar kapsam dışında kalmıştır. Bu bağlamda, gelecek araştırmalarda farklı bölgelerde benzer çalışmaların yürütülmesi, kırsal turizm algısının bölgesel farklılıklarını ortaya koyabilir. Ayrıca yerel halkın yanı sıra farklı paydaş gruplarının araştırmaya dâhil edilmesi ve derinlemesine görüşme, odak grup gibi nitel yöntemlerden yararlanılması, turizmin sosyokültürel etkilerinin daha kapsamlı anlaşılmasına olanak sağlayacaktır. Son olarak kırsal turizm algısının yaşam kalitesi, destinasyon bağlılığı, sürdürülebilir turizm tutumu ve yerel kalkınma algısı gibi değişkenlerle birlikte ele alınması; tercihen turizme verilen desteğin yapısal eşitlik modellemesiyle sınanması, literatüre yeni perspektifler kazandıracaktır.

KAYNAKÇA

- Acar, N. K. (2021). *Zeytin ve zeytinyağı piyasa fiyatı oluşumunda etkili olan faktörlerin belirlenmesi: Muğla ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Antalya.
- Ak, Ö., Zengin, B., ve Türkseven, E. (2023). Ekonomi ve ekoloji kısılacında sürdürülebilir kırsal turizmin değerlendirilmesi. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 8(20), 36-53. <https://doi.org/10.25204/iktisad.1088196>
- Akkaşoğlu, S., Telbalkan, M., Zeybek Yılmaz, E., ve Ulama, Ş. (2019). Yerel halkın kırsal turizme bakış açısı: Samsun Kızılırmak Deltası örneği. *International Journal of Geography and Geography Education*, 40, 295-310. <https://doi.org/10.32003/iggei.557902>
- Akyürek, S., Özdemir, Ö. ve Çeken, H. (2018). Gümüşhane ilinin kırsal turizm potansiyeli ve yerel halkın kırsal turizm hakkındaki görüşleri (Zigana Köyü örneği). *Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi (IRTAD)*, 2(2), 10-19. Retrieved from <https://www.turizmvekalkinma.org/index.php/irtadjournal/article/view/83>

- Albert, G. O., Rashid, R. A., ve Mojiol, A. R. (2024). A review of rural tourism development in the context of social exchange theory application. *Media Konservasi*, 29(3), 381-381, <https://doi.org/10.29244/medkon.29.3.381>
- Ap, J. (1992). Residents' perceptions on tourism impacts. *Annals of tourism Research*, 19(4), 665-690, [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(92\)90060-3](https://doi.org/10.1016/0160-7383(92)90060-3)
- Ayazlar, A. R. (2017). Kırsal turizmde yerel halkın tutumu. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 53-69. <https://doi.org/10.21547/jss.277983>
- Azadalıyev, S., ve Ayazlar, G. (2025). Yerel halkın kırsal turizm faaliyetlerine yönelik algı ve desteği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 36(2), 69-88. <https://doi.org/10.17123/atad.1644697>
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274. <https://izlik.org/JA98FN96XR>
- Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. Wiley.
- Byrne, B.M. (2010). *Structural Equation Modeling with AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programming*. Taylor and Francis Group Publication.
- Choudhary, V., Datta, B., ve Mukherjee, S. (2025), Rural tourism: A hybrid review and future research agenda. *Int J Consum Stud*, 49: e70006. <https://doi.org/10.1111/ijcs.70006>
- Çakır, G., ve Birol, E. (2025). Görsel iletişim unsurlarının sosyal medya farkındalık kampanyalarında ikna gücü: Marmara Bölgesi'ndeki üniversiteler üzerine nicel bir araştırma. *Uluslararası İletişim ve Sanat Dergisi*, 6(16), 93-110.
- Çelik İlal, N., ve Arikian Saltık, I. (2024). Evaluation of the rural tourism potential of a Taurus Highland: The case of Ağla, Köyceğiz. *Economy and Contemporary Society*, 29, 154-169. DOI: 10.59277/ecs.2024.29.8
- Emerson, R. M. (1976). Social exchange theory. *Annual Review of Sociology*, 2, 335-362.
- Fontefrancesco, M. F., ve Pili, M. (2026). Rural tourism from a comparative perspective: Trends in Europe and Oceania. *Encyclopedia*, 6(2), 48. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia6020048>
- Garip, S. (2023). Sosyal bilimlerde nicel araştırma geleneği üzerine kuramsal bir inceleme. *International Journal of Social Science Research*, 12(1), 1-19. <https://izlik.org/JA99CC75RT>
- Göktaş Kulualp, H., ve Sarı, Ö. (2019). Destekleme davranışı ve sosyal değişim teorisi kapsamında kırsal turizmin etkilerinin değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 643-666. <https://doi.org/10.33206/mjss.469686>
- Gursoy, D., Jurowski, C., ve Uysal, M. (2002). Resident attitudes: A structural modeling approach. *Annals of tourism research*, 29(1), 79-105, [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(01\)00028-7](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(01)00028-7)
- Güneş, E., Alagöz, G., ve Uslu, A. (2020). Yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik tutumu: Fethiye örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 201-215. <https://doi.org/10.37847/tdtad.804408>
- Güneş, E., ve Alagöz, G. (2018). Yerel halkın turizm algısı: Erzincan'da bir araştırma. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 409-442. <https://izlik.org/JA63TC98YD>
- Gürsoy, Ö. B., Aksu, B., Ahıpaşaoğlu, H. S., Asan, H., ve Akbaş, İ. (2022). Yerel halkın kırsal turizm algısına dönük bir ölçek uyarlama çalışması. *Gastoria: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 6(3 (Special Issue: ICTEBS)), 585-599. <https://doi.org/10.32958/gastoria.1219756>
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., ve Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective*. Prentice Hall.
- Homans, G. C. (1958). Social behavior as exchange. *American journal of sociology*, 63(6), 597-606.
- İslamoğlu, A. H., ve Alınacı, Ü. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 5. Baskı, İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- Karal, H., Aktaş, İ., Turgut, Y. E., Gökoğlu, S., Aksoy, N., ve Çakır, Ö. (2013). Fatih projesine yönelik görüşleri değerlendirme ölçeği: Güvenirlilik ve geçerlilik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 325-348. <https://izlik.org/JA45BT46HW>
- Kervankıran, İ. (2014). Beypazarı/Ankara örneğinde turizmin ekonomik, toplumsal ve çevresel etkilerine yerel halkın yaklaşımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2014(31), 133-153. <https://izlik.org/JA36EW92YU>
- Khasawneh, N.A., Rousan, R.A., Bader, M., Mayyas, A.S., ve Slehat, M. (2023). Perception of local community towards tourism development: A study on rural Tourism sites of Jordan. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 50(4), 1232-1239. <https://doi.org/10.30892/gtg.50403-1121>

- Kızılaslan, N., ve Bakır, B. (2022). Kırsal turizm algısı ve turizm etkilerine bakış açısı (Tokat ili örneği). *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 11(2), 107-122. <https://izlik.org/JA57SM22TG>
- Knežević, M., Vujko, A., ve Borovčanin, D. (2025). Community-centered farm-based hospitality in agriculture: Fostering rural tourism, Well-Being, and Sustainability. *Agriculture*, 15(15), 1613. <https://doi.org/10.3390/agriculture15151613>
- Kula Kartal, S., ve Mor Dirlik, E. (2016). Geçerlik kavramının tarihsel gelişimi ve güvenilirlikte en çok tercih edilen yöntem: Cronbach Alfa Katsayısı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1865-1879.
- Kuşat, N. (2016). The role of rural tourism in rural development: The case of Turkey. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 11-21. <https://izlik.org/JA38BT88DU>
- Lazović, S., Milićević, S., Đorđević, N., ve Kraguljac, V. (2024). Exploring rural tourism potential in rural areas of Vrnjačka Banja. *Hotel and Tourism Management*, 12 (2), 59–73. doi: 10.5937/menhottur2400007L
- Liasidou, S., Stylianou, C., Berjozkina, G., ve Garanti, Z. (2021). Residents' perceptions of the environmental and social impact of tourism in rural areas. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 13(6), 731-743. [5]. <https://doi.org/10.1108/WHATT-07-2021-0099>
- Liu, Y. L., Chiang, J. T., ve Ko, P. F. (2023). The benefits of tourism for rural community development. *Humanities and Social Sciences Communications*, 10(1), 137, <https://doi.org/10.1057/s41599-023-01610-4>
- Ramseook-Munhurrun, P., ve Naidoo, P. (2011). Residents' attitudes toward perceived tourism benefits. *International journal of management and marketing research*, 4(3), 45-56. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1950367>
- Semerci, Ç. (2017). Akreditasyon algısı (AA) ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 1093-1104. Doi: 10.14686/buefad.332383
- Sert, A. N. (2024). Rural tourism as promoter of rural development: A conceptual overview. *Journal of Management and Economic Studies*, 6(4), 370-379, <https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1480>
- Steber, F., ve Mayer, M. (2024). Overtourism perception among residents in a rural proximity destination during the COVID-19-pandemic – The writing on the wall for a sustainability transition of tourism? *Zeitschrift für Tourismuswissenschaft*, 16(3), 228-260. <https://doi.org/10.1515/tw-2024-0015>
- Tong, J., Li, Y., ve Yang, Y. (2024). System construction, tourism empowerment, and community participation: The sustainable way of rural tourism Development. *Sustainability*, 16(1), 422. <https://doi.org/10.3390/su16010422>
- Tuncer, B., ve Bakırcı, M. (2021). Milas ilçesinin (Muğla) entegre kırsal turizm analizi. *International Journal of Geography and Geography Education*, 44, 253-271. <https://doi.org/10.32003/igge.883473>
- Tuncer, M., ve Çavuş, S. (2017). Gelişen turizm destinasyonlarından biri olarak Aksaray ilinin alternatif turizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51-60. <https://izlik.org/JA67JK95PZ>
- Ünal, Ç., ve Yücel, B. (2018). Kırsal turizmin geliştirilmesi ve yönetilmesinde yerel halkın algı ve tutumları. *Ödemiş/Birgi Örneği. Doğu Coğrafya Dergisi*, 23(39), 113-130. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.397628>
- Varolüneş, F. K., Çelik, F., Río-Rama, M. de la C. del, ve Álvarez-García, J. (2022). Reassessment of sustainable rural tourism strategies after COVID-19. *Frontiers in Psychology*, 13, 944412.
- Wijijayanti, T., Salleh, N.H.M., Hashim, N.A., Mohd Saukani, M.N., & Abu Bakar, N. (2023). The feasibility of rural tourism in fostering real sustainable development in host communities. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 46(1), 336–345. <https://doi.org/10.30892/gtg.46137-1031>
- Yayla, Ö. (2021). Destinasyon sosyal sorumluluğunun yerel halkın turizm algısı ve desteği üzerine etkisi: Beypazarı kırsal turizm örneği. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 8(3), 1306-1320. <https://doi.org/10.30798/makuiibf.798326>
- Yıldız, S. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme sorunu: Nicel ve nitel paradigmalardan örnekleme kuramına bütüncül bir bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, 11, 421-442. <https://izlik.org/JA84CL68JL>
- Yılmaz, H., ve Merkez, M. (2022). Exploring the rural tourism perception of local people and farmers: The case Study of Mordogan in İzmir, Turkey: Rural tourism perception of local people and farmers. *Cuadernos de Desarrollo Rural*, 19, <https://doi.org/10.11144/Javeriana.cdr19.ertp>

Etik Onay

Bu alışma, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 03.06.2026 tarihli toplantısında alınan karar ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit katkıda bulunmuştur.

ıkar atışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar atışması bulunmamaktadır.